

Aan de Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
van de Tweede Kamer der Staten Generaal
T.a.v. mevrouw H. Post
griffier
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum
1 oktober 2018
Contactpersoon
Gerard van Unen MSc
Onderwerp:
AO Financiën Sociaal Domein

Bijlage(n)
Doorkiesnummer
033-4608900
Ons kenmerk
GGZN/FO/RIBW/gdun/218100 /2018

Geachte leden van de Vaste Commissie van VWS,

Op 3 oktober a.s. voert u overleg met minister de Jonge over de financiën in het sociaal domein. Wij attenderen u daarom graag op enkele knelpunten die zorgaanbieders van beschermd wonen en opvang ervaren bij de besteding van Wmo-gelden door de gemeenten en op de zorgen die we hebben over de democratische controle daarop.

Aanbestedingen en inkoop in het sociaal domein

In zijn brief d.d. 4 juli 2018 (TK 34477 nr. 38) erkent minister de Jonge dat er problemen zijn bij het aanbesteden en inkopen in het sociaal domein. De bewindspersoon ziet in dat de aanbestedingsprocedures vaak niet passen bij een verantwoorde afstemming tussen (het geheel van complexe) zorgvragen en het zorgaanbod op lokaal en/of regionaal niveau. De gemeenten zelf hebben aangegeven dat de procedures nodeloos ingewikkeld zijn en voorbij gaan aan het gewenste maatwerk voor hun burgers. Bovendien leidt aanbesteden in het sociaal domein tot hoge administratieve lasten bij zorgaanbieders en gaat dit ten koste van de zorg voor hun cliënten. Daarom heeft de minister al eerder aangegeven om indien nodig er in Europa voor te pleiten voor zorg een uitzondering op de aanbestedingsregels te maken. Tevens wil hij kijken naar het verbeteren van de uitvoeringspraktijk binnen de huidige wet- en regelgeving.

Wij pleiten daarom voor:

- Een gesprek op initiatief van de minister van VWS tussen alle Europese ministers van Volksgezondheid over de uitzondering van zorg op de Europese aanbestedingsregels;
- Een verkenning van de mogelijkheden die de inkoopprocedures in andere stelsels bieden voor de Wmo, waarbij er meer ruimte komt voor de dialoog tussen gemeenten en zorgaanbieders en zorgaanbieders meer vrijheid genieten om hun eigen kwaliteitsbeleid te voeren;
- Een steviger interactieve dialoog tussen aanbieders en gemeenten over het gewenste lokale en/of regionale maatwerk voor groepen burgers in beschermd wonen en de opvang. Dit helpt de inkoop van zorg en de verantwoording over geleverde zorg te vereenvoudigen en is daarmee minder belastend voor beide partijen.
- Het vergroten van kennis bij gemeenten over de complexe problematiek van onze cliënten;

- Standaardisatie van (meerjarige) contracten en daarbij passende bekostiging (bijvoorbeeld populatiebekostiging) en/of financieringsvormen (bijvoorbeeld lump sum), in lijn met de drie reeds verplichte uitvoeringsvarianten voor de informatievoorziening in het sociaal domein.

Deze maatregelen helpen het werkveld en de gemeenten om effectiever en efficiënter te werken, vergroten de samenwerking tussen aanbieders onderling en tussen aanbieders en gemeenten en dragen bij aan het vertrouwen van de betrokken partijen én burgers dat het geld in het sociaal domein daadwerkelijk goed besteed wordt. Anders gezegd: het is het fundament onder het bouwwerk. Dat moet stevig zijn, wil het bouwwerk niet omvallen. Hetzelfde geldt voor het ontwikkelen van standaarden en het stimuleren van innovatieve vormen van inkoop; die maatregelen helpen alleen, als het fundament daarvoor minder drassig wordt. Wij zijn bereid om daar samen met het ministerie van VWS, de VNG en andere betrokken partijen naar te kijken.

Uitgaven in het sociaal domein en de democratische controle daarop

In eerdere brieven aan uw Kamer hebben wij met de VNG geconstateerd dat de gemeenten sinds de stelselwijzigingen van 2015 in toenemende mate kampen met financiële tekorten. Dit leidt tot steeds lagere tarieven voor beschermd wonen en de opvang, waardoor de kwaliteit van de dienstverlening en de toegang tot het sociaal domein steeds meer onder druk komen te staan. Ofschoon de minister op macroniveau geen problemen ziet, komen de veldpartijen in het sociaal domein steeds vaker bedrogen uit.

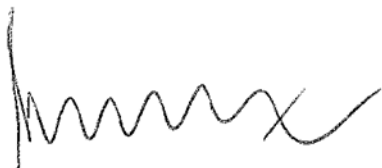
Het is voor ons belangrijk om op een heldere manier inzicht te hebben in wat gemeenten uitgeven aan kwetsbare burgers. Dat is nu moeilijk, omdat gemeenten beleidsvrijheid genieten bij de besteding van niet geoormerkte gelden uit het Gemeentefonds. Wij vragen ons af welke instrumentarium de gemeenteraden ter beschikking staat, om hun colleges van B&W hier zorgvuldig op te controleren. In veel gevallen moeten de lokale rekenkamers eraan te pas komen, om de gemeentelijke begrotingen te doorgronden en meer inzicht te verkrijgen in de daadwerkelijke uitgaven in het sociaal domein, maar wordt dat in de praktijk vaak ervaren als ‘mosterd na de maaltijd’. Zodoende behoeft het systeem van ‘checks and balances’ op lokaal niveau verbetering. Gegeven de eerder genoemde kennisachterstand bij gemeenten van de problematiek van onze cliënten, de complexiteit van de gewenste netwerk- en ketenzorg in het sociaal domein en de op handen zijnde doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang naar alle gemeenten, moet de democratische controle op de uitgaven in het sociaal domein beter.

Wij pleiten voor:

- Overleg tussen de ministeries van Financiën, VWS en BZK over het versterken van de informatieplicht door de colleges van B&W over de (gespecificeerde) uitgaven in het sociaal domein en de democratische controle hierop door de gemeenteraden;
- Een pro-actievere rol van de lokale rekenkamers bij de ondersteuning van de gemeenteraden bij het doorgronden van de gemeentelijke begroting en de verantwoording daarover achteraf door de colleges van B&W;
- Een jaarlijks overzicht van de ministeries van VWS en BZK over de daadwerkelijke, gespecificeerde uitgaven in het sociaal domein per gemeente, vergelijkbaar met de marktscans van de NZa over zorg in de Zwv.

Rest ons u een goed overleg toe te wensen op 3 oktober a.s. Voor meer informatie of toelichting op deze brief, verzoek ik u contact op te nemen met Gerard van Unen, senior beleidsadviseur via gvunen@ggz nederland.nl of via 06 - 52 48 37 27.

Met vriendelijke groet,

A.P.B.M. van Tuijn
voorzitter RIBW Alliantie

drs. J.P. Laurier
voorzitter Federatie Opvang

mevrouw drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
directeur GGZ Nederland